

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

14. august 2019

CVR 10172748

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 5. juli 2019 stillet følgende spørgsmål nr. 2 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Christian Juhl (EL).

2019-3880

Spørgsmål nr. 2:

”Natarbejde kan være årsag til kræft i brystet, i prostata- samt i tyk- og endetarm. Det vurderer WHO i en undersøgelse, jf. nyheden ”Ny konklusion: Natarbejde øger sandsynligvis risikoen for tre store kræftformer” på cancer.dk den 5. juli 2019. Især mange nattevagter i træk, ser ud til at øge risikoen for senere i livet at udvikle kræft. På den baggrund bedes ministeren oplyse:

J.nr. 20195200362

- A) Hvad mener ministeren om WHO’s nye store undersøgelse?
- B) Hvilke konsekvenser bør det have for den forebyggende indsats på danske arbejdspladser?
- C) Bør disse oplysninger indgå i Arbejdstilsynets planlægning og indsatser?
- D) Giver oplysningerne anledning til, at ministeren vil skærpe kravene til arbejdsgiverne om planlægning af arbejdstiden?”

Svar:

Indledningsvist vil jeg understrege, at det skal være sundt og sikkert at gå på arbejde i Danmark. Det er arbejdsgiveren, der har ansvaret for at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø på den enkelte arbejdsplads. Det gælder ikke mindst over for medarbejdere, der har et arbejde, hvor risici for at blive syg eller komme til skade på grund af arbejdsvilkårene er til stede. Derfor er jeg meget optaget af, at vi værner om de ansatte, der går på arbejde om natten, da nattearbejde kan indebære en helbredsrisiko, som det også fremgår af WHO’s undersøgelse.

Til brug for besvarelsen af spørgsmålene A)-D), har jeg indhentet oplysninger fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) og Arbejdstilsynet, som jeg henholder mig til i besvarelsen.

Ad A) og B) Det er for mig som beskæftigelsesminister helt centralt, at nye forskningsresultater om arbejdsmiljø vurderes og tages i anvendelse i Danmark, og løbende bidrager til at danne grundlag for Arbejdstilsynets arbejde. Jeg forventer derfor, at nye forskningsresultater også indgår i samarbejdet mellem arbejdsmarkedets parter om eksempelvis organisering af arbejdstiden.

Om selve WHO undersøgelsen, henviser jeg til min orientering den 17. juli 2019 af Folketingets Beskæftigelsesudvalg om undersøgelsens opdaterede resultater fra Det Internationale Cancer Agentur (IARC, WHO) om, hvorvidt natarbejde er kræftfremkaldende, der var offentliggjort i tidsskriftet The Lancet Oncology.

Det fremgår af artiklen, at WHO vurderer, at natarbejde ”sandsynligvis er kræftfremkaldende”, hvilket er den såkaldte ”kategori 2A”. Det er den samme kategori som tidligere vurderet i 2007. Siden 2007 er der imidlertid kommet flere nye studier på området, og den ny vurdering er baseret på flere og bedre studier blandt mennesker, hvor studier af kræft i forskellige organer også indgår. I 2007 var vurderingen i høj grad baseret på dyre- og såkaldte mekanismestudier. De nye resultater om sammenhængen mellem natarbejde og risiko for kræft vurderes dog af IARC ikke at være tilstrækkelige til, at der ændres på klassificeringen fra 2007.

Resultaterne i 2007 gav anledning til, at en række forskere udarbejdede anbefalinger til, hvordan man kan modvirke risikoen for brystkræft ved at begrænse eller undgå døgnrytmeforstyrrelser ved natarbejde. Disse anbefalinger kan findes på Arbejdstilsynets hjemmeside.

NFA har oplyst mig, at NFA på baggrund af de nye og bedre studier vil tage initiativ til, i samarbejde med øvrige forskere på området, at vurdere behovet for opdaterede forskningsbaserede anbefalinger på området. NFA har tilkendegivet, at dette arbejde vil være tilendebragt senest foråret 2020, så der er mulighed for at inddrage anerkendte internationale forskere i arbejdet.

Arbejdstilsynet oplyser, at Arbejdstilsynet derefter vil tage stilling til, om dette skal give anledning til justering af anbefalingerne på Arbejdstilsynets hjemmeside samt Arbejdstilsynets vejledning om helbreds kontrol om natarbejde. Jeg vil i så fald orientere Folketingets Beskæftigelsesudvalg herom.

Ad C) Som det fremgår i min besvarelse ovenfor, ændrer de nye undersøgelsesresultater ikke på den overordnede vurdering fra 2007, hvor natarbejde blev klassificeret som ”sandsynligvis kræftfremkaldende”, og Arbejdstilsynet oplyser, at Arbejdstilsynet derfor umiddelbart fastholder sine nuværende anbefalinger, der allerede tager højde for denne klassifikation.

Jeg kan videre oplyse, at arbejdsgivere og ansatte kan finde vejledning og anbefalinger til planlægningen af natarbejde på Arbejdstilsynets hjemmeside. Arbejdstilsynet vejleder om de særlige forhold, der er til stede, når arbejde udføres på skiftende tider af døgnnet. Først og fremmest er det vigtigt, at de ansatte får information om de rettigheder, de har ved natarbejde. Arbejdstilsynets vejledning til arbejdsgiveren omhandler dertil at arbejdet skal planlægges og tilrettelægges, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Vejledningen omfatter ifølge Arbejdstilsynet eksempelvis at give medarbejderne indflydelse på deres arbejdstider, at holde antallet af dage med aften-natarbejde på et minimum, samt at arbejdsvakterne holdes på maksimum 8 timer.

Endvidere har Arbejdstilsynet siden sommeren 2018 gennemført en kampagne, der har til formål at oplyse om arbejdsgiverens pligt til at tilbyde gratis helbreds kontrol af natarbejdere. I forbindelse med kampagnen er der udarbejdet en pjece, som Arbejdstilsynets tilsynsførende deler ud til relevante virksomheder.

Ad D) Jeg kan oplyse, at det følger af gældende regler, at arbejdsgiveren har pligt til at sikre, at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Det gælder også for arbejde med en særlig risiko, eksempelvis natarbejde. Om beskyttelse af natarbejdere gælder det, at hvor en natarbejder er beskæftiget ved særligt risikofyldt arbejde eller ved arbejde, der indebærer en betydelig fysisk eller psykisk belastning, må der ikke arbejdes mere end 8 timer i løbet af en periode på 24 timer, hvor der udføres natarbejde. Medarbejderen skal tilbydes gratis helbreds kontrol, inden de begynder beskæftigelse med natarbejde, og derefter inden for regelmæssige tidsrum på mindre end 3 år. Endvidere gælder det, at natarbejdere, der lider af helbredsproblemer, som påviseligt skyldes, at de udfører natarbejde, når det er muligt overføres til dagarbejde, som passer til dem.

I Danmark har vi ikke tradition for at lovgive om arbejdstid, da det reguleres af arbejdsmarkedets parter i overenskomster. Men vi har således regler, der, sammen med Arbejdstilsynets tilsyns- og vejledningsindsats, skal beskytte natarbejdere.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard Thomsen